

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütőtőlőkön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 " "
negyed évre - 8 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többesbörli hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyilttér sora 40 fillér.

A „Közérdek“ eredeti táviratai.

A miniszterelnökség sajtóosztályától.

Az oroszok kétségbeesett ellenállása Grodeknél.

A Pflanzler-sereg nyolcz támadást visszavert.

Budapest, június 18.

A hadiszállásról jelentik: A szövetséges seregtől Vereszycza folyóig üldözött oroszok ezen a vonalon utolsó kétségbeesett ellentállást kísérelnek meg. A Böhm-Ermolli-féle hadsereg azonban Grodektól délre már átlépte a Vereszyczát és a tulsó parton megvetette lábát. A József Ferdinánd hadserege a Tarnogródig terjedő területet megtisztította az ellenségtől. A Pflanzler-Baltin hadsereg keleti szárnycsoportja, a mely a Pruth és Dnyeszter közötti területet kelet felé elzárja, csodálatra méltó hősiességgel nyolcz igen heves és erős orosz támadásnak helyt állott és azokat az oroszoknak nagy és véres veszteségeket okozva visszaverte.

Olasz hadszíntér. A harcok hevesége egyre fokozódik. Az olaszok veszteségei folyton növekedik anélkül, hogy bármilyen sikert érhetek volna el. Az Olasz határ többi részén a harcok eddigi keretekben mozognak.

Budapest, június 18.

Orosz hadszíntér. Sieniawától északra csapataink üldözés közben orosz területre yomultak előre, elérték Krzeszowtól északra emelkedő magaslatokat, Tanew lapályát és megszállták Tarnogródot. A San alsó folyása és a Dnyeszter között álló orosz erők is több ponton hátrálnak, Cieszanowot és a magaslatokat e helységtől északra elfoglaltuk. Sienirowtól keletre elterülő hegyvidéken, valamint Janow környékén jelentékeny orosz erők fordultak velünk szemben.

E folyótól keletre csapataink egyes helyeken megvetették a lábukat a Dnyeszter felső folyásától délre az oroszoknak heves harc után Lityniai állásikból-Kdodrubi felé kellett visszavonulniok, üldözés közben egyes csapataink elérték Vereszycza torkolatát. Dnyeszter mentén a helyzet változatlan. A Pflanzlerhad-sereg keleti csapatja Dnyeszter és Pruth között az oroszok **nyolcz rohamát véresen visszaverte.** Az ellenség, mely kétségbeesetten erőlködött hogy vitéz csapatainkat Bukovinába visszaszorítsa, **ágyutüzünkben súlyos veszteségeket szenvedett és menekülve vonult vissza. Nyolcz tisztest, ezerkettőszáz főnyi legénységet** fogtunk el és három gépfegyvert zsákmányoltunk.

Olasz hadszíntér. Az olaszok újabb előretörései az Isonzo fronton époly kevéssé vezettek sikerre, mint mindeddig. Plavanál derék dalmát csapataink tegnapelőtt este és éjjel visszavertek egy olasz dandárnak támadását, tegnap az ellenség ismét támadott, de újból visszaverték; a támadás területén két Piemonti dandárt és egy néptölkelő ezredet állapítottunk meg. Az olaszok veszteségei ugy itt, mint hrn területén igen súlyosak. Az ellenségnek a Plöcken vidékén, valamint a Monte Coston hegyen megismételt támadását szintén visszautasítottuk. Höfer.

Berlin, június 18.

Nyugati hadszíntér. Ellenségeink áttörési kísérleteikért Arrastól északra újabb vereségeket szenvedtek, támadó csapataik megsemmisültek és csak egyes emberek menekültek meg. Angrestől nyugatra a temetónél, Soucher-tól északra francziák behatoltak előállásaink kisebb részeibe, közvetlenül a magaslatlól északra önként feladtunk egy átkaroló tüzelésnek kitett árokra, egyébként az ellenséges támadásokat visszavertük. Június 16 óta Arrastól északra fekvő harcmezőn 17 tisztest és 647 főnyi legénységet fogtunk el. Ellenségeink véres veszteségei a Champagnei csatákban szenvedett veszteségeknek felelnek meg. Vangoisnál helyiharc folytatódik. Argonokban visszautasítottunk gyenge ellenséges előretöréseket, a Vogezeekben a harcok Metzeraltól nyugatra még folynak.

Keleti hadszíntér. Előrenyomuló orosz osztagokat a német lovasság Szymza szakaszon (Cytowiaszawlei országuittól keletre) tul vert vissza. Jelentékeny ellenséges erőknek Dawina ellen intézett támadása meghiusult.

Délkeleti hadszíntér. Tarnogródtól két oldalt a szövetségesek éjjel visszavetették az ellenséget a Tanew szakasz felé. Mackensen vezérezredes többi seregei a megvert oroszokat az előkészített Grodeki állásig (Narol—Miasto, Magierow, Vereszycza-patak egészen Dnyeszterig) kergették. A Dnyeszter fronton Stryjtól északra a helyzet változatlan.

Lesz buzakenyér.

A háboru bizonyos szenvedésekkel jár még azokra is, akik csak hírből hallják az ágyudörgést. Az itthonmaradtak bajlódhatnak a drágasággal meg egyéb nyomorúsággal és bizony fanyalagva eszik a hadikenyeret. De a jóérzésűek váltig csak azt mondogatják erre is: Mindezt a sauyaruságot el kell túrnunk azokért, akik helyettünk és értünk ott harcolnak diadalmos csatákban a megsokasodott, de mégis napról-napra gyöngülő ellenség sorfalai előtt. El kell túrnunk az itthonvaló szenvedéseket azért a nagy célért, hogy megérjük magunk vagy megérjük ivadékaink a Mátyás király dicsőséges korszakának visszatétét s a békés, építő munkának hosszantartó nyugalmas napjait. Most minden mindegy, ugy van jó, ahogy van, csak végül győzzünk! Ez a fő. Mi ehhez a nagy célhoz képest, hogy egy kis átmeneti időben hadkenyeren kúldunk.

Am ha ezen a csekélybe in-éges állapoton is át tudunk esni a magunk erejéből, annál jobb. Es hála a magyarok Istenének, alapos a reménység, hogy ebből a hideglelésszerű bajokból is hamarosan ki fogunk gyógyulni.

A hálás, becsületes, hűséges magyar föld aczélos buzával fizet nemsokára azoknak és azok családjainak, akik egy keserves télen át vassal-vérrel védtek a Kárpatok bérczes átjáróit, nehogy egy újabb tatárjárás dulja fel és pusztítsa el az őszi és tavaszi vetések nyári reménységeit.

A hálás hazai anyaföld azt mondja: ti megvédtetek engem a kozákhordák esizmája taposásától, én eltartlak benneteket es eltáplálom az itthonmaradottaitokat.

Közel az aratás a hazai rónákon es talán közel az aratás a csatamezőkön is.

Akárhogy lesz, egy bizonyos: lesz buzakenyér. A kik vetettek, arathatnak. Boldog Magyarország azokhoz az országokhoz képest, ahol nem is vethettek, nem is arathatnak. Ahol csak a halál kaszája aratott. Például Galicziában. De Magyarországon most már lett buzakenyér. Es épen azért, mert itt lett, emberies érzéssel gondoljunk azokra is, akiknek nem lett. Es okos megfontolással gondoljunk magunkra is, hogy amilyen lesz, el ne fogyjon. Be kell osztanunk az Isten áldását, ugy, hogy jusson es maradjon is. Amiképen a bibliai korszakban a hét bő esztendő termését beosztotta a pátriárka a hét szük esztendőre is. Ezt kell tennünk nekünk is.

Itt nálunk, emberi számítás szerint, legfőlebb még csak egy szük esztendő-

ról lehet szó. El kell tartanunk a katonáinkat. Mert ez az első. Gondolnunk kell magunkra és családainkra. De nem szabad megfélemlenünk a szövetségeseinkről sem. Akiknek Ausztriában nem termett, mert sok helyen nem is vehettek, azoknak adnunk kell abból, ami nekünk fölösleges. Arra kell törekednünk, hogy ellenségeink ebben se vegyenek erőt rajtunk. Mert jól tudjuk, hogy ellenünk való gyalázatos hadviselésüknek mi az egyik célja: ki akarnak bennünket éhezteni. Hát nem fognak kiéhezteni! Sem minket, sem szövetségeseinket.

Nemcsak hogy nem fognak kiéhezteni, hanem úgy élünk, — hogy lesz buzakenyerünk is.

Ehhez csak az kell, hogy okosan be tudjuk osztani az Isten áldását, a hálás, becsületes, hűséges magyar föld ezidei — ha nem is bőséges, de legalább jó középtermését.

Az okosságunk ebben az elrendezkedésében nagy segítségére lesz a magyar társadalomnak a kormány is, mely mint halljuk, bölcs előrelátással gondoskodik arról, hogy az idej termést a közfogyasztás számára akként biztosítsa, hogy a kenyér- és lisztszükséglet országosan arányos kielégítést nyerjen. Még pedig akként, hogy legyen elegendő főzölszünk is, meg legyen buzakenyerünk is. Ennek a beosztásnak kiszámítására, véghezvitelére központi szervezetet létesít a kormány. A nagy cél, a közügy, a közérdek szempontjából ajánljuk: támogassa mindenki ezt a központi szervezetet. Figyjen neki, bízzék benne és tegye azt amit az jónak javall. Mert csak így lesz aratástól jövő aratásig — buzakenyerünk.

Harczteri levél az olasz harczterről.

A Bethlen-kollégium egykori növendéke, Telegdy Árpád jelenleg a „Tungsram“ lámpagyár mernöke, az általános mozgósítás alkalmával mint tengerész-önkéntes a Ferencz Ferdinánd csatahajóra osztatott be és azóta állandóan ezen csatahajón teljesít szolgálatot.

Barátaimhoz írott levelében sokszor sóhajtott fel az olasz hadüzenés előtt, a mikor még nem vehettek részt aktíve a háboruban, hogy: „Hej csak én is ott lehetnék,“ míg aztán most egyik jó barátjának annál nagyobb elragadtatással ír:

„Jól szétvágtunk a taliánon egy pár óra multán a hadüzenet után, Ancona még jól ki volt világítva, a mikor 3 óra felé megpillantottuk az olasz partot messziről. 1/2 4 után már csatavonalba fejlődve megkezdtek a tüzelest torpedózerstörereink csatahajóink 7, 10 és 24-es ágyúkkal. Mi nagyon bosszankodtunk, mert azok mindent learattak előlünk, úgy, hogy amikor mi és társaink tüzelni kezdtünk 4 óra után jó öreg 30-5-es lövegeinkkel, alig volt már dolgunk.

Nagyon váratlanul érte őket a támadás, úgy, hogy ellenállásra alig akadunk, csak az első percekben röpült felénk egy-egy löveg, természetesen czélt tévesztve.

Az egész kikötő füst és láng. Égnek a hatalmas gáz- és olajtartályok, a kikötőben levő hajók egymásután süllyednek el. Egy-egy 30-5-es lövésünk nyomán egyszerűen eltűnnek a hatalmas erődítmények, kaszárnyák, gyárak, radiostation, a mólók stb. Rettenetes, de gyönyörű látvány volt! Szabad szemmel lehetett mindent jól látni, mert nagyon közelről lőtünk. Ez volt a feleletünk a hadüzenetre.

Ugyanabban az időben megremegett az egész adriai olasz part többi hajóink tüzetől. A robogó vonatok csak amugy repültek millió meg millió darabra. A szép Venezia, a Lidó, ahol együtt voltunk ezélt 9 évvel, füst és lángtengerben (arsená), erődítmények

stb). Megjegyzem, hogy a várost magát, mindenütt kiméltük, de minden katonai dolgot szétzúztunk. Hogy az egész olasz parton végig bombázott vasutvonalat s a mindenütt szétzúzott vasuti állomásokat s hidakat mikor hozzák rendbe, csak ők tudják, de mi sejtjük, hogy sokáig fog tartani. Ez csak a kezdet volt, folytatása majd következik.

HIREK.

— **Személyi hír.** Szász József kormánybiztos f. hó 18-án Marosújváron tartott hivatal vizsgálatot. Öméltósága 18-dikán este Marosvásárhelyre utazott, a honnan 19-én estére érkezett vissza.

— **Kitüntetés.** Városunk szülöttének, bagyoni Váró Béla dr. tartalékos segédkorvosnak a 4/4 táborig kórháznál, az ellenséggel szemben kitűnő és önfeláldozó szolgálata elismerésül a király ő felsége a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta. Váró Béla a Bethlen kollégiumból ment egyetemekre, orvosi tanulmányait a Sárpataki testvérek ösztöndíján kitüntetéssel végezte. A háboru első hónapjaiban a déli harcztéren volt; jelenleg Galicziában a Linsingen tábornok seregénél szolgál.

— **Hősi halál.** Veres Gusztáv tényleges főhadnagy, a 21. honvédelmi alvezet 7. századának parancsnoka, ki Nagyenyedre mint csapattiszt szolgált, a zuravnoi csatában, június 6-án reggel, életének 28-ik évében, golyó által szívében találva a királyért és hazáért hősi halált halt. Ő foglalta el Drohobicz előtt Neudorfot s 600 foglyot ejtett, föl is terjesztették soronkívül századossá és magas kitüntetésre. Tisztársái Zuravnon a róm. kath. templom kertjében katonai pompával, zenevel bucsúztatták el. Pénteken, 18-án volt a Ferencziek templomában engesztelő szentmise hősi lelkének megpihenéséért és nyugalmaért

A táborig vasut.

A táborig vagy katonai vasut egyik különleges fajtája a vasutaknak. Célja az, hogy a hadseregnek lehetőleg rövid idő alatt olcsó, könnyed szerkezetű, de emellett megbízható és megfelelő teljesítő képességű eszköz álljon rendelkezésére az élelem, lőszer és más hadicikkék s nem ritkán a legénység és csapatok továbbítására. E célhoz képest a táborig vasut rendszerint keskenyvágányú, 1,0 m vagy 0,75 m. nyomtávolságú, a fölhasznált sínek könnyű sullyal bírnak, a talpfákat szükség esetén a környéken levágtatják a helyszínen készítik s az építés folyamán szakaszonként összeállítva, teljesen lekötvé és fölszerelve szállítják előre a már lefektetett vágányokon. A mi határainkról Orosz-Lengyelország belsejébe már ma is sok ilyen táborig vasut épült ki, amelyek a fővasutak meglévő vagy ideiglenesen létesített állomásairól ágaznak ki.

A táborig vasutak építése előtt természetesen valami tulságosan sok és kimerítő előmunkálatot nem végezhetnek a vasuti ezredek, a táborig vasut megépítői, igen érthető okok folytán. Azonban a táborig vasutak nyomjelzésére és kitűzésére különös gondosságot fordítanak, mert hiszen ez a legfontosabb és ettől függ, hogy a táborig vasut miképen fog megfelelni hivatásának. A vágányok lefektetését megelőző földmunkálatokkal már nem igen törődnek sokat és épen ezért a táborig vasutnak nincsen is szabályszerű vasut-for-

mája, a sínek a talpfakkal együtt közvetlenül az anyaföldön fekszenek, amelyen csupán a durva egyenetlenségeket egyenlítik ki a czeinek megfelelő mértékben. A vágányok alatt rendszerint alépitményt csupán ott csinálnak, ahol éles íveket kell lefektetni. A táborig vasut alépitménye maga a talaj. Száraz időjárás mellett ez a legideálisabb alépitmény az ilyen időleges jellegű vasut számára, mert a talpfák és sínek nagyszertűn beleeszik „beledolgozzák“ magukat a talajba és ezzel az oldalelmozdulások megakadályozásához szükséges szilárdságot biztosítják maguknak. De másként áll a dolog, ha nedves az időjárás. Ha az esőtől vagy az olvadó hótól eredő víz áteresztő talajt, pl. homokos talajt talál maga alatt, amely a vizet áteresztí és a melyebben fekvő rétegekbe bocsátja le, addig nincs semmi baj. Ha azonban a talaj kevésbé vagy épen nem áteresztő, akkor az állapotok rettenetesen rosszak, már pedig Orosz-Lengyelországban e szempontból a talaj a lehető legrosszabb mindenütt, mert, mint ismeretes dolog, Orosz-Lengyelország talaja rendkívül termékeny s földje a legkövebb termőföld. Mihelyt ez a föld átmedvesedik, azonnal csuszóssá válik. Ahol csak egy kicsiny talajstüpedés, teknő fordul elő, ott a víz összegyülekezik, átmedvesíti a felső földrétegeket, lágygyá és iszapossá teszi azt. Ha ilyen helyen fekszik a vágány, minden egyes menetnél mozgásnak indul. Miután a kellően elő nem készített alépitményen a vágány sohasem fekhetik vízszintesen, a közlekedő

jarműveknél mindig előáll — bármilyen kicsiny — hanykolódás, tántorgás. És ez a kis hanykolódás épen elégséges arra, hogy a vágányt kiverje eredeti irányából, eredeti fekvéséből s mindjárt készen van egy kis görbületes szabálytalanság. Ezután a vágány hihetetlenül rövid idő alatt elcsuszik oldalirányban s kiképződik a kisiklások ősi okozója: az u. n. könyök. Ilyen könyök akkor is kiképződik, ha az összegyülemlő víz fölpuhítja a talajt valahol ezen a helyen az áthaladás alkalmával lágy iszap bugyog föl. A melyedések egyre növekednek, ezekbe a vágány beleszúszik s így származnak azok a dupla-könyökök, amelyek fölülről nézve is, vertikális metszetben is éles könyököt mutatnak föl. Ilyen helyek majdnem szakadatlan folytonosságban sorakoznak egymás mellé, ott, ahol a vágányok alatt ez a kövér talaj fekszik. Természetesen minden ilyen hely egy-egy veszedelmes pont a pályán, amely szakadatlan figyelmet követel a vasutas osztagoktól, de különösen sok kellemetlen percet szerez a fékezőknek és a pályafelügyelőknek. A fékező-és mozdony-személyzetnek kötelessége a legközelebbi lómást vagy egy addig előtalált építési munkáscsapatot értesíteni a veszélyes felelő helyekről. Ez értesített munkáscsapat kötelessége azután, hogy az ilyen helyeken eltávolítsák a pálya alól a veszedelmet, ami az illető helyek mesterséges kiszáritásával rendszerint sikerül is. A vasutas katonáknak éjjel-nappal őrhelyeiken kell lenni, akár jó, akár rossz az időjárás. Forró

— **Kitüntetések.** A 21-iki honvédegyalogezrednél az ellenség előtt tanúsított magatartásuk elismerésül első osztályú vitézségi érmet nyert Papp Zsigmond hadapród-örrmester, másodosztályú Kuti Bela tartalékos hadnagy, Fencsel István zászlós, Maksay Márton és Csamél Márton szakaszvezetők.

— **Előléptetés.** Az igazságügyminiszter Hegyi Dénes gyulafehérvári telekkönyvvezetőt a IX. fizetési osztályba léptette elő.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Molnár Ferencz abrudbányai kir. járásbíró-sági irnokot irodatisztte, továbbá Jenisch Rezső gyulafehérvári kir. törvényszéki díjnokot a balázstvályi kir. járásbíró-sághoz irnokká nevezte ki.

— **Évzáró vizsgálatok.** A helybeli állami elemi fiú- és leányiskola a hó 15. és 16-án tartotta meg évzáró vizsgálatait. A vizsgálatokon megjelent szülők meglepedéssel hallhatták a növendékek értelmes feleleteit, ügyesítő munkáit. A tanítói kar mindket iskolában szép eredményt ért el. Jutalomkönyvek helyett a kraszniki győzelemben szerzett orosz ágyúkból az „Augusta-alap” javára öntött emlékérmeket osztottak ki a jó előmenetelű tanulók között, mely mindenképpen méltó gondolat és cselekedet volt a mai történelmi időkhoz.

— **Sebesült katonáink szórakoztatása** folyó hó 13-án, vasárnap, dr. Müller Jenőné kezdeményezésére és szíves támogatásával a fiókkórház vezetősége jól sikerült műsoros délután rendezett. A műsor nagy részét Székely Sándor önkéntes-örrmester — ki szintén élénk részt vett a műsoros délután rendezésében — töltötte be; kellemes hangon adott elő dalokat saját rutinos hegedű-kísérete mellett, azonkívül néhány érdekes epizódot olvasott fel háborús élményei közül. Nagyon élvezetes perceket szerzett dr. Erdős Jenőné az ő közismert kellemes tiszta cseugésű hangján előadott néhány dallal. Hoz-

zájárult még a műsor sikeréhez a Káló Géza volt bandájának néhány tagja, kik most szintén katonák vettek részt műsorban részben kíséretképpen, részben önálló számokkal. A kitett perselybe begyűlt 33 korona a kórház fehéremű raktárának céljaira fordított. Mivel ezek a műsoros délutánok a következő vasárnapokra is tervbe vannak véve, ez uton is kéri a kórház vezetősége az igen tisztelt közönséget, hogy amennyiben a humánus, nemes célú támogatni óhajtja, a következő műsorokban, mint szereplő kíván közreműködni, ezt a kegyes szándékát szíveskedjek tudomására hozni dr. Müller Jenőnének, kiegészítve a délutáni előadásoknak a rendezést volt szíves vállalni báró Bánffy Kázmírné megbízása folytán.

— **Állami népiskolai tanerők igénybevétele közigazgatási segédszolgálatra.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a kir. tanfelügyelőkhöz intézett leiratában aként rendelkezett, hogy az állami elemi népiskolai tanerők (tanítók és tanítónők) a háború tartama alatt szükség esetén közigazgatási segédteendők végzésére igénybe vehetők. Hogy a kir. tanfelügyelő a rendelkezésre álló tanerőket a közigazgatás segítésére beoszthassa, szükség van egy olyan adat-szolgáltatásra, mely a közigazgatási segédteendők hiányát feltűnteti. Az adatszolgáltatásra vármegyénk alispánja már felhívta a közigazgatási hatóságokat.

— **Új tiszthelyettesi rangfokozat altisztek előléptetésére.** A tábori népfőlközlő tartaléknál és a taktikailag alkalmazott menetformációknál tiszthelyettesi rangfokozatot létesítettek. A tiszthelyettesek az arcvonal altiszteiből fognak kiegészülni. Az új tiszthelyettesi rangfokozatba azokat a törzsaltiszteket fogják kinevezni, akik az ellenség előtt legalább egy hónapon át kiváló szolgálatot teljesítettek. Ezek a tiszthelyettesek a galléron a törzsörrmesterek díszítkezésén kívül ezek három selyemcsillagja helyett sárgarézcillagot viselnek. Illetményük egy hónapra 140 korona, tábori pótlek napi 3 korona.

es izlandságos nappali munka után éjjel, a vonatvezető segélyt kérő szavára talpra kell állani és akkor következik fátylafénnyel az éjjeli munka. Arra kell törekedniük fáradhatatlanul, hogy vezető árkocskákkal a vágányok mentén olyan helyen fússon össze, ahol már nem érthet. Ha reggel rendbehoztak egy helyet, délután már más, távoleső hasonló helyre szelítje őket a kötelesség. Felázott, sűppedő talajon vándorolnak a másik munkahelyre, de délután már ismét visszahívják őket oda, ahol reggel voltak, ahol néhány méternyire a helyreállított résztől új, még veszedelmesebb bajokat csinált a folytonosan zuhogó eső. Ha néhány napig szép idő jár — amire idáig még alig volt eset — minden lehetséges eszközzel arra kell törekedniük, hogy a vágányokat előkészítsék — az elkövetkezendő újabb lucskos időszakokra. És azután egyetlen-egy esős nap tönkresilányít minden előre kifundált előzetes rendszabályt és rosszabb állapotokat idéz elő, mint amilyenek azelőtt egyáltalában előfordultak.

A víznek az oldalt fekvő gyűjtőárókba való elvezetése nem mindig elegendő. Állandóan esős időben, amilyenek legtöbbször voltak, a talaj olyan mélyen átázik, hogy a vágány egyszerűen elsüllyed. Ilyen helyeken deszkákkal és padlókkal segítenek az állapotokon, a melyeket a talpfák alá húznak be, hogy a vágányoknak a megnövelt fekvési felület segítségével adják meg a megkívánt szilárdságot. Ha van a közelben kavics vagy homok, akkor a felpuhult helyeken eltávolítják a

vágány alól a sarat, az iszapot és helyébe jókora vastagságu réteg kavicsot vagy homokot tömődnek be, úgy, hogy oldalról tulterjedjen a talpfák; így a vágányoknak meglesz a megkívánt szilárdsága. Ha ilyen anyag nincs vagy előteremtése csak óriási fáradság árán lehetséges, akkor doronggátak és talpfarostély aláhúzásával segítenek magukon. Ilyenféle munkálatokra rendszerint ingoványos talajon van szükség. Ha a doronggátak igen hosszúak volnának, mást kell próbálni. Ha nem lehetséges a vasutvonal nyomváltótatása — áthelyezése — akkor az utolsó segítséghez kell folyamodni, ami mocsaras, ingoványos vidéken a legbiztosabb: a hidépítéshez. E célra valók a szabályszerűen ácsolt és leginkább faragott pilótákból összeállított hidak, amelyek azután veszedelem nélkül futhatnak a vonatok, vihetik a frontra a lehető leggyorsabban a katonákat, a muni- cziót, az élelmiszereket és felszerelési tárgyakat és anyagokat.

Hadseregünknek egy vasutas ezrede van, amelynek állomáshelye Korneuburg. Itt képezik ki derék vasutas katonáinkat, akik civilizált és rendszerint vasutasok. A mozgósítás után itt volt felhalmozva a sok anyag a legújabb, csinos külsejű és e mellett nagy vontató képességű kismozdonyok százai, várva azt a pillanatot, amikor akcióba léphetnek. Ez a pillanat nemsokára elkövetkezett és most harczó katonáink tehetnek tanubizonyosságot arról, hogy milyen sikerrel és milyen jó eredménnyel teljesítik kötelességüket.

— **A kenyér árát** is hatóságilag kell megállapítani. A piacon és a kenyérsütők külön-külön egy koronáért árúsítják a kenyeret.

— **Köszönet.** A harcztéri sebesült katonák nagyenyedi kórháza javára ujabban adakozni szívesek voltak: Keresztesy Kató gyűjtőívén Szászrégenből (festett levelező-lap-elárusításból): Farkas Gyula 5 K, Márk János 1 K, Mendel Sándor 1 K, Marosvásárhelyi tak.-pénzt. szászrégeni fiókja 3 K, Kapusy Margit 1 K, Páska Dezső 1 K, Puscariu Zakariás 1 K, N. N. 1 K, Pittlich Gyuláné 1 K, Patákiné 1 K, Márk Simonné 2 K. Ezen kívül adakoztak dr. Nagy Albertné 100 K, Rohay Lászlóné 20 K, Bálint János örökösai 50 K, Gerendy-testvérek 10 K, Tordai iparosok műkedvelő előadásából 246 K, özv. Müller Mihályné 10 K, Vasárnapi műsoros délután 33 K, Vincenti Lajos és neje 50 K, (kórházi fehéreműkre). A nemes adományokért hálás köszönetet mond Br. Bánffy Kázmírné a sebesültek kórházának vezetője.

— **A marosújvári m. kir. áll. polgári iskola** növendékei folyó hó 3-án, Úrnapján, Wellmann Rezső igazgató-helyettes vezetésével átrándultak városunkba, hogy a harcztéri sebesültek kórháza javára délutáni gyermek előadást rendezzenek. Az állomáson a kórház vezetősége nevében Sándor Jenőné fogadta és üdvözölte szíves szavakkal a tanári kart és a növendékeket. Innen az ifjuság, tanárainak vezetése alatt Nehéz János kir. tanfelügyelőhöz ment tisztelgésre, hol Wellmann Rezső ig.-helyettes szép beszédben tolmácsolta ugy a tanári kar, mint az ifjuság érzéseit. A délelőtt többi része városunk középületeinek és a Bethlen-főiskola muzeumának megtekintésével telt el. A növendékek a kollégium konviktusában elköltött ebéd után a sétateren levő hős diákok síremléket koszorúzták meg, özv. U. Kovács Jozsefné által ajándékozott igen szép koszorúval. Az előadás a közönség nagyon élénk részvétele mellett d. u. 4 órakor kezdődött s majdnem 7 óráig tartott. A tanulságos és aktuális műsor keretében egymást váltották fel az énekszámok, szavalatok és szünetek, melyekben nagyon ügyesen, értelmesen működtek közre a vendégszereplő növendékek. Elismeréssel és hálával emlíjük meg Wellmann R. igazgató-helyettest és a tanári kart, kik sok buzgalommal és fáradozással tanították be a növendékeket s így mindannyian hozzájárultak az ifjúsággal együtt a nemes és humánus cél anyagi és erkölcsi sikeréhez.

— **Köszönet.** A magyarországi munkások rokkant-egyesületének nagyenyedi fiókja ma vasárnap délután fel 4 órakor tartja közgyűlését az iparos önképzőkör helyiségében Főter 20. sz. alatt.

Legújabb!

Marostordavármegyei románok hűségi nyilatkozata.

Marosvásárhely, június 19.

Szombaton délelőtt a Marosvásárhelyi tartózkodó Szász József főispán, kormánybiztos előtt megjelentek Szászrégen, Görgény és Maroshévíz vidéke tekintélyesebb román nemzetiségi földbirtokosai, papjai, tanítói és kispapjai, mintegy százhuszan, kiknek élén Dum a László szászrégeni gör. kel. főesperes hűségüket a trón és a haza iránt szép és lelkes írásba is foglalt hűségi nyilatkozatban fejezte ki, és egyben ezen hűségi nyilatkozatukat bővebben meg is indokolta, amely indokolásban kifejezésre juttatta a trón iránti alattvalói hűségét, az egységes magyar haza iránti őszinte ragaszkodását és a kormány iránti bizalmát.

— **A gazdák figyelmébe.** A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár Részvénytársaság hogy megkönnyítse a gazdák intenzív gazdasági munkáját, természetfölteket nyújt kedvező feltételek mellett július hó 25-éig. Felhívjuk erre a gazdaközönség figyelmét.

— **Marosba fult gyermekek.** Duka Zsófia napszámos asszonynak Maria nevű 13 éves leánya és Nyisztor nevű 18 éves fia folyó hó 5-én déli 12 órakor fürdés közben a kutyafalvi határon a Maros folyóba fuladt.

— **Nyomatványok áremelkedése.** A könyvnyomdászok, könyvkötők szakmája az országos lapokban a következő hivatalos közleményt teszi közzé: A papirosáraknak 35 százalékig, az egyéb anyagoknak: mint festék, kenecze, petróleum, olaj, vászon, gyapot, bőr, keményítő, enyv, czérna, drót, ólom, cink, réz-savak stb. 100 százalékig terjedő áremelkedése folytán, kénytelenek voltak a könyvgyárak és kemigrafiák termékeik árát, az előállítási költségekkel némileg összhangzásba hozva, az egyes munkák természetesen 15—20 százalékkal felemelni. Az a körülmény, hogy a háború óta mindenben áremelkedés állott be, egyedül a nyomdászati cikkek árát nem emelték: remélni engedi hogy a fogyasztó közönség természetesen fogja tartani ezt a föltétlenül jogos és elkerülhetetlen áremelést.

Használjunk hadisegély-pósta bélyeget!

KÖZGAZDASÁG.

A hadügyminiszter a termés biztosítása érdekében.

A hivatásos férfimunkások nagy hiánya mellett fokozott jelentőségű az aratás munkák elvégzésénél tekintetbe jöhető gépek kiszolgáltatásának biztosítása. Nehogy e gépek a kezelőszemélyzet behívása folytán szakszerű ellátás nélkül maradjanak, a hadügyminiszter elrendelte, hogy a katonai szolgálatot teljesítő gépészek és fűtők, akik polgári foglalkozásukban mezőgazdasági gépek mellett voltak alkalmazva, a községek, földbirtokosok és cséplőgépgarnitúra-tulajdonosok rendelkezésére bocsáttassanak.

A szabadságolások ezen a czímen minálunk azonnal, Ausztriában pedig június 20-ikán kezdődhetnek és nálunk szeptember 15-ikéig, Ausztriában szeptember végéig tartanak. A gépészek és fűtők csak ugyanabba a községbe mehetnek munkára, a melyben ebben a minőségükben utoljára dolgoztak.

A szabadságolás dolgában az eljárás az, hogy a katonai parancsnokságok a főispánokkal fogják közölni a megyéjükből szabadságoltak névsorát s a főispán fogja az egyes községekre nézve megállapítani, hogy az illető községnek van-e szüksége gépészre és fűtőre. Az így szabadságolt legénység a közigazgatási hatóságok szigorú ellenőrzése alatt fog állni, katonai zsoldot nem kap és

polgári ruhában, esetleg tabori használatra már alkalmatlan egyenruhában bocsáttatik el.

A hadvezetőségnek ez a gazdasági szempontból údvós rendelkezése megfelel a gazdák többször kifejezett óhajának és kétségkívül kitünő fogadtatásra fog találni a mezőgazdasági érdekeltség körében.

Hadifoglyok gazdasági munkákra.

Hogy a gazdasági érdekek a legmesszebbmenő támogatásban részesüljenek, a honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel egyetértőleg akként intézkedett, hogy ily munkák elvégzésére hadifoglyok magánosok részére 200-on aluli és pedig már 30-as vagy ennél nagyobb munkáscsoportokban is kiadassanak, ha az őrizetről a munkaadó maga gondoskodik.

Ilyen esetekben az eljárás is egyszerűbbé tétetett, amenyiben 30-tól 200-ig terjedő főből álló munkáscsoportok kiadásáért közvetlenül a cs. és kir. katonai parancsnokságok (hadtestparancsnokság) intézkedhetnek s eunélfogva a vonatkozó kérvények is közvetlenül a terület szerint illetékes katonai parancsnoksághoz nyújtandók be.

A 200-nál nagyobb munkáscsoportok azonban úgy mint eddig, ezentúl is az illetékes főispánok útján a honvédelmi, illetve hadügyminisztertől kérelmezenők.

A részletes rendelkezéseket a hatóságok már megkapták.

Hirdetés.

Gazdahelyettes, esetleg kisegítőnek ajánkozik **hadmentes egyén** az **aratási és cséplési munkálatok szakszerű és megbízható** vezetésére ellátás és meghatározandó **gabona-százalékért.** — Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendők közelebbi felvilágosítással. 78 2-3

HIRDETÉSEKET legjutányosabban felvesz lapunk kiadóhivatala.

LINGNER GYÖRGY SZÖVŐGYÁRA

Alapított 1887-dik évben.

NAGYENYED.

Kiállításokon arany éremmel és első díjakkal kitüntetve.

Legjobb **szintartó és mosható** 252. féle tartós szőttésárak gyártása a nagyenyedi kir. orsz. fegyintézetben.

Ezen ezikeket egy háztartás sem nélkülözheti Dacára, hogy minden megdrágult, amíg a készlet tart, a **régi olcsó gyári árak mellett szállít.**

Házifonalat megszövsére a háború ideje alatt is, csekély munkabéért elvállal és gyorsan szállít.

Árjegyzéket vagy rendelő lapot ingyen és bérmentve küld.

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság, Maros-Vásárhelyt, Nagyenyedi fiókjintézete.

Alaptőke: 2,500.000 — Tartalékok: 1,100.000 — Nyugdíjlap: 292.043.36 Betétek: 10,134.703.83

Elfogad takarékbetéteket **legelőnyösebb kamatozás** mellett és azokat a moratorium korlátozó határozmányától eltekintve **bármikor azonnal visszafizeti.** 44 8-

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüintézetek részvényeire. Vásárol és elad értékpapírokat. Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett. Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le. Állandó betetet a legkedvezőbb kamattal bmellett fogad el. Hadikölcsön-kötvények jegyzési és szelvénybevaltó helye.	Tartalékok 450.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapokon: délelőtt 9—1 óráig, csütörtökön délután 3—5 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírnyomda Részvénytársaság villamos üzemű könyvnyomdájában Nagyenyeden.